

Patriarhul Daniel: Rugăciunea și participarea la Sf. Liturghie, izvoare de putere în timpul calvarului deportărilor comuniste

Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a transmis un mesaj marți, la premiera filmului Vocile Bărăganului. Deportarea din 1951, eveniment organizat de Administrația Prezidențială la Palatul Cotroceni.

Preafericirea Sa a evocat mărturiile despre tragedia deportaților, dar și despre sprijinul duhovnicesc esențial oferit de Biserică în această perioadă.

„Evenimentul de astăzi constituie un prilej de comemorare, dar și de rugăciune smerită înălțată lui Dumnezeu Cel în Treime închinat, pentru mântuirea sufletelor celor aproximativ 1700 persoane (dintre care 175 copii), care au murit în cele 18 sate ale Bărăganului, în anii 1951-1956, și ale căror morminte au fost arate cu tractorul, în anul 1964, pentru ca terenurile să fie cultivate cu legume și cereale sau transformate în sisteme de irigații”, a transmis Patriarhul României.

Rugăciunea personală și participarea la Sfânta Liturghie au fost izvor de putere în timpul calvarului deportărilor comuniste

Tragedia deportării celor aproximativ 44.000 de persoane din teritoriul de graniță

al României cu Iugoslavia, în Câmpia Bărăganului, în noaptea de Rusalii (17/18 iunie) a anului 1951, reprezintă una dintre cele mai dramatice acțiuni represive desfășurate de regimul comunist din România după cel de-Al Doilea Război Mondial, în contextul mai larg al deportărilor dispuse în anii 1941-1960: deportarea sutelor de preoți, intelectuali și chiaburi români din Basarabia și Bucovina de Nord în Kazahstan și Siberia (1941, 1949, 1951), deportarea etnicilor germani în URSS (1945), deportarea miilor de deținuți politici în coloniile de muncă din Delta Dunării (1950-1960) și la Canalul Dunăre-Marea Neagră (1949-1953/1955), ruși de locurile natale și supuși unor tratamente inumane, devenind, astfel, victime ale unui program sistematic de exterminare politică și ideologică.

Familii numeroase formate din părinți, copii și bunici de naționalități diferite (români bănățeni, olteni, basarabeni și bucovineni, aromâni, vlahi, megleno-români, sârbi, șvabi, bulgari, maghiari, evrei etc.), aparținând diverselor categorii sociale, în special clasei țăranilor înstăriți, denumiți chiaburi de către autoritățile de stat și considerați dușmani ai regimului comunist, au fost ridicate în noaptea de 17/18 iunie 1951 din propriile locuințe aflate în județele Timiș, Caraș-Severin și Mehedinți, pe o rază de 25 kilometri de granița iugoslavă, și transportate cu trenurile de marfă în Câmpia Bărăganului, unde au rămas până în anul 1956.

Ajunși în Bărăgan, au fost obligați să-și construiască propriile case și sate și să muncească în gospodăriile agricole de stat din regiune, plătiți cu sume modice și controlați periodic de autoritățile de stat. Coeziunea familiei le-a dat puterea să înfrunte cu stoicism vicisitudinile istoriei și geografiei și să supraviețuiască.

Sunt impresionante mărturiile unora dintre persoanele deportate cu privire la participarea la sfintele slujbe în bisericile din satele învecinate și la modul în care credința i-a salvat de la pieirea spirituală:

„În fiecare duminică, șiruri de prunci, femei și chiar bărbați făceau drumul prin baltă pentru a lua parte la Sfânta Liturghie de la bisericuța din Tămăoani. Acolo se rugau bunului Dumnezeu să le dea putere și sănătate și să poată duce calvarul care le-a fost dat de comunism. Parcă-i văd și astăzi, cum trec prin baltă, pe o potecă îngustă, pe sub sălcii, pe lângă brusturi, șovar și pipirig. Pe deasupra capetelor trece rar câte o pasăre de baltă, o rață, un nagăț, un uliu și ei pășesc peste stuful uscat ..., merg sau se întorc de la bisericuță, unul în spatele celuilalt. Cei din Beba, Checea și Giulvăz au organizat un cor și de sărbători au cântat colinde și cântări bisericesti de a răsunat micuța biserică din Tămăoani în care nu aveai loc să arunci un ac. Cei din sat au rămas uimiți și ne-au întrebat de ce am fost aduși aici și puși să facem sat pe fundul lacului, că ei ne văd oameni de treabă și gospodari cu frica lui Dumnezeu, deși autoritățile le-au spus că suntem bandiți

periculoși”.[1]

Politica internă de colectivizare forțată a agriculturii, începută în anul 1949, care a fost una dintre cauzele principale pentru deportările în Bărăgan, a marcat dramatic și clerul Bisericii Ortodoxe Române. În anii 1950-1952, numeroși preoți ortodocși români din satele României au fost trecuți, de către așa-numitele sfaturi populare locale, în rândul chiaburilor.

Asupra lor au fost îndreptate măsuri violente și înjositoare, fiind puși la munci incompatibile cu demnitatea și chemarea lor preoțească: dublarea impozitului și a cotelor către stat, transporturi obligatorii cu căruța proprie în interesul celor aflați la conducerea satelor, „rechiziționarea” calului din gospodăria proprie, arii de treierat la batoză, cărat de piatră, nisip, lemne și apă, repararea podurilor, curățarea drumurilor, a șanțurilor și a curții sfatului popular, văruirea internatelor școlare și a closetelor, supravegherea de la spate „cu bâta” prin folosirea de jigniri și insulte murdare, maltratări, stingerea varului în curtea sfatului popular, frecarea dușumelelor, spălarea geamurilor, scoaterea sălciilor și a lemnelor din albia unor râuri, încărcarea de vagoane cu sare, lemne și grâu, strângerea și predarea de semințe de iarbă, defavorizarea copiilor preoților prin exmatricularea lor din școli, oprirea de la săvârșirea slujbelor liturgice în duminici și sărbători, intrarea cu forța în biserică, în stare de ebrietate, a celor aflați la conducerea satelor ș.a.

Vina cea mai mare care li se aducea preoților chiaburi era aceea de a fi fost „dușmani de clasă și ai păcii și exploatare și dușmani ai poporului muncitor, prin deținerea de terenuri agricole, de cazane de fiert țuica, batoze, ori alte mijloace de exploatare”. Preoții erau acuzați, în general, că „au avut servitori și că au folosit brațe de muncă salariată la lucrarea pământului”.[2]

Cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la tragedia deportărilor în Bărăgan, transmitem un cuvânt de binecuvântare și felicitare, organizatorilor evenimentului cultural-științific găzduit astăzi, 16 iunie 2026, de Administrația Prezidențială în Palatul Cotroceni, și tuturor celor prezenți la premiera filmului „Vocile Bărăganului. Deportarea din 1951”, în rândul cărora se numără și unii membri ai Asociației foștilor Deportați în Bărăgan și ai Asociației Foștilor Deținuți Politici din România, supraviețuitori ai deportărilor și urmași ai acestora.

Exprimăm, de asemenea, cuvinte de apreciere istoricilor care efectuează cercetări arhivistice și memoriale valorificate în editarea de cărți, în organizarea de simpozioane sau în producții documentare media pentru recuperarea adevărului istoric al unei perioade greu încercate din istoria României, care a durat 40 de ani și care a marcat întreaga societate românească, inclusiv Biserica Ortodoxă Română.

Ridicarea de troițe și monumente comemorative în diferite localități, săvârșirea slujbelor de pomenire și parastase pentru persoanele deportate decedate, utilizarea platformelor bisericești media pentru relatarea mărturiilor particulare ale supraviețuitorilor și pentru mediatizarea evenimentelor organizate în acest sens, se înscriu în activitatea de solidarizare a Bisericii Ortodoxe Române cu proiectele Asociației foștilor Deportați în Bărăgan.

Evenimentul de astăzi constituie un prilej de comemorare, dar și de rugăciune smerită înălțată lui Dumnezeu Cel în Treime închinat, pentru mântuirea sufletelor celor aproximativ 1700 persoane (dintre care 175 copii), care au murit în cele 18 sate ale Bărăganului, în anii 1951-1956, și ale căror morminte „au fost arate cu tractorul, în anul 1964, pentru ca terenurile să fie cultivate cu legume și cereale sau transformate în sisteme de irigații”.[3]

Cu deosebită prețuire și părintească binecuvântare,

† Daniel

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Note

[1] Viorel Marineasa și Daniel Vighi, Rusalii 51. Fragmente din deportarea în Bărăgan, Ed. Marineasa, Timișoara, 2004, p. 17.

[2] Arhiva Episcopiei Aradului, Dosarul III 38/1951.

[3] Romulus Rusan – coordonator, Morți fără morminte în Bărăgan (1951-1956), Ed. Fundației Academia Civică, 2011, p. 2.

Foto credit: Arhiva Basilica.ro / Mircea Florescu

basilica.ro